

1. Noodprocedures aan boord

1.1 INTRODUCTIE EN AANWIJZINGEN

Deze bladen dienen als hulpmiddel en leidraad voor het uitvoeren van de juiste handelingen tijdens nood-situaties en dreigende calamiteiten aan boord van pleziervaartuigen.

Elke situatie is verschillend en kan andere dan de hierna beschreven handelingen vergen.

Gebruik daarom altijd ook andere bronnen en kennis om te oordelen en te handelen.

Kies in het menu hiervoor het betreffende onderwerp voor jouw situatie.

1. Noodprocedures aan boord

1.1 INTRODUCTIE EN AANWIJZINGEN

1. Zorg dat duidelijk is wie de leiding heeft;
2. Houdt het hoofd koel;
3. Schat de totale situatie in en houdt overzicht;
4. Blijf kalm en stabiliseer de ontstane situatie;
5. Stel logische prioriteiten in de te ondernemen acties;
6. Geef korte en duidelijke aanwijzingen aan de bemanning;
7. Alarmeer op tijd en zo nodig uit voorzorg;
8. Gebruik, indien mogelijk, hulp van omliggende vaartuigen;
9. Denk, in deze volgorde, aan:
  - a. je eigen veiligheid;
  - b. de veiligheid van de bemanning;
  - c. het behoud van het schip.

1. Noodprocedures aan boord

1.2 NOOD- EN HULPOPROEPEN

Noodoproep per marifoon zonder DSC

1. Selecteer kanaal 16;
2. Spreek rustig en duidelijk de volgende tekst
MAYDAY MAYDAY MAYDAY
HIER DE ...
(naam of radioroepnaam van de boot uitspreken)
MAYDAY...
(naam of radioroepnaam van de boot uitspreken)
MIJN POSITIE IS ...
(positie-coördinaten of plaats t.o.v. bekend punt)
WIJ HEBBEN ...
(wat is het noodgeval?)
IK VERZOEK ...
(wat voor hulp is er nodig)
HET AANTAL OPVARENDEN IS ...
(totaal aantal mensen aan boord)
OVERIGE INFORMATIE ...
(alles wat verder belangrijk is)
3. Volg hierna de aanwijzingen van de Kustwacht

1. Noodprocedures aan boord

1.2 NOOD- EN HULPOPROEPEN

Noodoproep per marifoon met DSC

1. Druk 1 seconde de SOS- of Distress knop in;
2. Selecteer de aard van het ongeval
  1. brand, explosie
  2. maakt water
  3. aanvaring
  4. aan de grond
  5. omslaan
  6. zinkend
  7. onklaar en op drift
  8. niet omschreven
  9. verlaten van schip
  10. man overboord
3. Druk 5 seconden de SOS- of Distress knop in;
4. Wacht op bevestiging dat het DSC is verzonden;
5. Wacht op bevestiging van de Kustwacht;
6. Zend een noodbericht uit op kanaal 16 zoals beschreven onder 'Noodoproep per marifoon zonder DSC'.

1. Noodprocedures aan boord

1.2 NOOD- EN HULPOPROEPEN

Noodoproep per telefoon

Via de KNRM Helpt app

Kies de rode knop NOODGEVAL in het belscherm.

Automatische verbinding met de betreffende kust-

wacht of Nationale Redding Autoriteit. Of:

binnen Nederland, met de meldkamer van 112 vanaf de binnenwateren.

De app bepaalt automatisch het juiste noodnummer, afhankelijk van uw positie.

Vanaf ca. 1 juli 2016 ook in de volgende landen:

IE, UK, DU, NO, ZW, FI, SP.

In de overige landen wordt altijd verbonden met de NL Kustwacht.

Of:

Via het toetsenbord van de telefoon

- Kies 0900 0111 binnen het NL Kustwacht gebied.

- Kies 0031 (0) 223 54 27 00 in het buitenland.

1. Noodprocedures aan boord

1.2 NOOD- EN HULPOPROEPEN

Oproep voor Assistentie per telefoon

Via de KNRM Helpt app

Kies de groene knop Assistentie in het belscherm voor niet-noodsituaties.

Automatische verbinding met de KNRM Alarmcentrale indien binnen Nederland in alle wateren.

In de volgende landen: IE, UK, DU, NO, ZW, FI, SP is het mogelijk dat u automatisch wordt verbonden met een nationale hulpinstantie.

Indien niet en in alle andere gevallen gebeurt dat met de KNRM Alarmcentrale.

Of:

Via het toetsenbord van de telefoon

Kies 0031 (0) 592 39 04 51

1. Noodprocedures aan boord

1.3 NOODVUURWERK

Valschermlicht rood

- Noodsignaal voor lange afstand
- Gebruik: nacht
- Hoogte 300 meter
- Brandduur ongeveer 40 seconden
- Voorzichtig afvuren, nooit bij een helikopter

Valschermlicht wit

- Attentiesignaal en verlichting
- Gebruik: nacht
- Hoogte 300 meter
- Brandduur ongeveer 30 seconden
- Nooit bij een helikopter

Handstakellicht rood

- Attentiesignaal voor korte afstand
- Gebruik: dag en nacht
- Zichtbaar tot 5 mijl
- Brandduur ongeveer 60 seconden

1. Noodprocedures aan boord

1.3 NOODVUURWERK

Handstakellicht wit

- Waarschuwingssignaal bij aanvaring
- Verlichting
- Gebruik: nacht
- Verlicht directe omgeving
- Brandduur ongeveer 40 seconden

Oranje rook

- Noodsignaal
- Hand- en drijvende uitvoering
- Gebruik: dag
- Brandduur (hand) 60 seconden
- Brandduur (drijvend) 3 minuten
- Geeft tevens windrichting aan voor helikopter

1. Noodprocedures aan boord

1.4 SCHIP VERLATEN

Algemene aanwijzingen

1. Blijf zo lang mogelijk op en bij het schip.
  - a.i. (Een schip is gemakkelijker te vinden dan een persoon in het water of reddingvlot);
2. Verlaat het schip pas als het acuut dreigt te zinken of bij niet meer te blussen brand;
3. Zorg vooraf voor een noodtas met:
opgeladen handmarifoon en mobiele telefoon, noodsignalen, drinkwater, EHBO doos, isolatiedekens, scheepsdocumenten en persoonlijke documenten;
4. Bij gewonden:
  - a. Ernstig gewonden niet verplaatsen tenzij niet te vermijden;
  - b. Trek gewonden een reddingvest aan;
  - c. Eén bemanningslid bij de gewonde(n) laten blijven;
  - d. Beoordeel en stem zo nodig af met deskundigen (Radio Medische Dienst via de Kustwacht) over maatregelen.

1. Noodprocedures aan boord

1.4 SCHIP VERLATEN

Evacuatie

Indien geen tijd: Trek reddingvesten aan en neem waterdichte handmarifoon en / of mobiele telefoon mee. Overtuig je ervan dat er geen opvarenden zijn achter geblevenen verlaat schip.

Indien nog tijd:

1. Stel zeker dat de noodoproep is gedaan ontvangen;
2. Verzamel de opvarenden op een veilige plaats op het schip;
3. Overtuig je ervan dat alle opvarenden aanwezig zijn;
4. Ga niet meer benedendeks indien niet meer noodzakelijk;
5. Trek warme beschermende kleding aan.
Zorg voor hoofdbedekking;
6. Trek reddingvesten aan. Zeker alle bevestigingen.

1. Noodprocedures aan boord

1.4 SCHIP VERLATEN

7. Schakel stroomverbruikers uit, behalve die voor plaatsbepaling en communicatie;
8. Houdt reddingboeien onder hand bereik;
9. Bereid reddingvlot of reddingboot voor lancering;
10. Zet noodtas klaar / vul aan met:
opgeladen handmarifoon en mobiele telefoon, noodsignalen, drinkwater, EHBO doos, isolatiedekens, zaklantaarn, scheepsdocumenten en persoonlijke documenten;
11. Maak een drijfeiland (fenders, reddingboeien, bijboot).

1. Noodprocedures aan boord

1.4 SCHIP VERLATEN

Reddingvlot

1. Zorg voor onmiddellijke gereedheid.
Haal aan het begin van elke vaartocht eventuele vergrendelingen weg;
2. Beschouw het reddingvlot als allerlaatste redmiddel;
3. Bevestig de lijn van het vlot aan het schip voordat het overboord geplaatst wordt;
4. Neem een scherp mes mee aan boord van het vlot;
5. Zwaardere personen eerst in laten stappen voor stabiliteit;
6. Voorkom beschadigingen aan vlot;
7. Noodtas meenemen: opgeladen handmarifoon en mobiele telefoon, noodsignalen, drinkwater, EHBO doos, isolatiedekens, zaklantaarn, scheepsdocumenten en persoonlijke documenten;
8. Zo lang mogelijk bij het schip blijven.
Je wordt gezocht op die positie;
9. Bevestigingslijn tussen schip en vlot pas los snijden als het schip echt zinkt of als er andere directe risico's zijn (brand, schade aan het vlot).

1. Noodprocedures aan boord

1.4 SCHIP VERLATEN

Per persoon overboord gaan

1. Realiseer je dat personen in het water moeilijk te vinden zijn;
2. Trek overlevingspak of waterdichte kleding aan en sluit kleding zo goed mogelijk af voor binnen-dringend water;
3. Noodtas meenemen: opgeladen handmarifoon en mobiele telefoon, noodsignalen, drinkwater, EHBO doos, isolatiedekens, zaklantaarn, scheeps-documenten en persoonlijke documenten;
4. Controleer juiste bevestiging en borging van reddingvest(en);
5. Verzamel reddingboeien en beschikbare drijf-lichamen en maak, indien mogelijk, een 'drijfeiland';
6. Van de boot stappen via ladder, zo nodig springen;
7. Controleer of iedereen aanwezig is en blijf bij elkaar;
8. Verzamel je rondom het drijflichaam;
9. Bij het schip blijven. Je wordt gezocht op deze positie.

1. Noodprocedures aan boord

1.4 SCHIP VERLATEN

Drijfeiland maken

1. Verzamel alle stootwillen, reddingboeien en ander drijvend materiaal;
2. Knoop de einden aan elkaar, in een matras of cirkelvorm;
3. Voor gewonden voeg loopplank, klaptafel of dergelijke toe voor het maken van een plateau op het eiland;
4. Noodtas meenemen: opgeladen handmarifoon en mobiele telefoon, noodsignalen, drinkwater, EHBO doos, isolatiedekens, scheepsdocumenten en persoonlijke documenten;
5. Laat het geheel te water met een lijn aan de boot;
6. Ga overboord en neem een mes mee voor het doorsnijden van de verbinding van het drijfeiland met de boot;
7. Verspreidt opvarenden rondom het drijfeiland en zorg dat men zich vasthoudt.

1. Noodprocedures aan boord

1.5 BRAND AAN BOORD

Handelingen bij brand en/of explosiegevaar

1. Zorg voor afdoende brandblusmiddelen bij alle vlucht en toegangsduren en -luiken;
2. Lokaliseer de brandhaard;
3. Opvarenden in veiligheid brengen op een plek buiten vuur en rook;
4. Alarmeer hulpinstanties;
5. Houdt rekening met (vervolg)ontploffingen;
6. Tracht vuur te doven met meest geëigende middel; brandblusser, branddeken, zuurstoftoevoer afsluiten (luiken, deuren, ramen);
7. Gasfleskranen sluiten;
8. Spanningshoofdschakelaars uitzetten;
9. Ga niet terug in een met rook gevulde ruimte;
10. Bereidt evacuatie voor als brand niet onder controle komt en bij onmiddellijk explosiegevaar;
11. Personen en reddingvlot overboord buiten rook en vuur (bovenwinds);
12. Pas EHBO toe zodra mogelijk.

1. Noodprocedures aan boord

1.6 ZINKEND SCHIP

Handelingen bij lekkage

1. Test de lenspompen regelmatig (voor elke vaartocht);
2. Bevestig een op elke doorvoer passende houten prop bij elke afsluiter (met tape of breeklijntje);
3. Achterhaal zo snel mogelijk de oorzaak van de lekkage;
4. Tracht lekkage te verhelpen/verminderen (houten prop of doek of t-shirt);
5. Schat risico tot zinken in; (kan de lekkage met de lenspomp worden bijgehouden?)
6. Tracht schip naar een veilige plaats te varen zolang dat kan;
7. Breng in ondiep water, zonder getijdeverschil, eventueel een anker uit om het schip te vrijwaren van beschadiging door een harde wal;
8. Besluit nemen voor het doen van een noodoproep;
9. Maak onmiddellijk melding van het incident indien in een officiële vaarweg of scheepvaartroute;
10. Bereidt zo nodig een evacuatie van het schip voor.

1. Noodprocedures aan boord

1.7 MAN OVERBOORD

Procedure bij meer dan 3 personen aan boord

1. Degene die overboord valt of degene die het waarneemt roept luid: **MAN OVERBOORD**;
2. Roep aan boord de naam van de drenkeling die overboord ging;
3. Roep tegen de drenkeling: **ZWEM**;
4. Gooi een reddingboei en/of een markeringsboei/-jooon toe;
5. Wijs een bemanningslid aan die de positie van de drenkeling continue in het oog houdt;
6. Activeer zo mogelijk de MOB (Man Over Boord) functie op de plotter;
7. Bij twijfel of het aan weer aan boord nemen lukt, doe direct een noodoproep;
8. Laat het meest bekwame bemanningslid/stuurman de juiste MOB manoeuvre uitvoeren;
9. Help bij aankomst bij de drenkeling met twee bemanningsleden aan boord.

1. Noodprocedures aan boord

1.7 MAN OVERBOORD

Procedure bij 2 resterende personen aan boord

1. Degene die overboord valt of degene die het waarneemt roept luid: **MAN OVERBOORD**;
2. Roep aan boord de naam van de drenkeling die overboord ging;
3. Roep tegen de drenkeling: **ZWEM**;
4. Gooi een reddingboei en/of een markeringsboei/-jooon toe;
5. Doe onmiddellijk een noodoproep;
6. Houd de positie van de drenkeling continue in de gaten en verlies hem/haar niet uit het oog.
7. Activeer zo mogelijk en zo nodig de MOB (Man Over Boord) functie op de plotter;
8. Laat het meest bekwame bemanningslid/stuurman de juiste MOB manoeuvre uitvoeren;
9. Help bij aankomst bij de drenkeling met twee bemanningsleden aan boord.

1. Noodprocedures aan boord

1.7 MAN OVERBOORD

Procedure bij 1 resterend persoon aan boord

Het risico dat de MOB manoeuvre niet of niet goed kan worden uitgevoerd en de persoon niet meer aan boord gehaald kan worden is groot.

1. Degene die overboord valt roept luid om hulp en: **OVERBOORD**;
2. Gooi een reddingboei en/of een markeringsboei/-jooon toe;
3. Roep tegen de drenkeling: **ZWEM**;
4. Doe onmiddellijk een noodoproep;
5. Houdt de positie van de drenkeling in het oog;
6. Maak de inschatting of je kunt omkeren en de drenkeling weer aan boord kunt nemen;
7. Voer de juiste MOB manoeuvre uit;
8. Activeer zo mogelijk en zo nodig de MOB (Man Over Boord) functie de plotter;
9. Help bij aankomst bij de drenkeling via de zwemtrap of op een andere gepaste manier aan boord.

1. Noodprocedures aan boord

1.8 SLEEPHULP

Vorbereidingen

1. Hulpverleners, o.a. bergers en de KNRM, gebruiken in principe hun eigen sleeprossen;
2. Bereid je voor op het overstappen bij jou aan boord van een hulpverlener. Volg de aanwijzingen van de hulpverlener;
3. Zorg dat je de voldoende sterke bevestigingspunten voor het slepen op je schip kent;
4. Maak indien nodig een spruit, bevestigd aan meerdere bevestigingspunten. Op zeiljachten worden bij voorkeur de genua lieren gebruikt;
5. Gebruik bij slepen in hogere of brekende golven, met de golven mee, een stopzak of drijfanker;
6. Haal midzwaard of hefkiel geheel of grotendeels op als je met de golven mee wordt gesleept;
7. Zet een bekwame stuurman aan het roer van je schip tijdens het slepen en anticipeer op de omgeving en golven.

1. Noodprocedures aan boord

1.9 ONMANOEUVREERBAAR OP RIVIEREN, KANALEN EN IN SCHEEPVAARTROUTES

Dreiging aanvaring

1. Ga onmiddellijk voor anker;
2. Maak beperking manoeuvreerbaarheid direct kenbaar (ankerbal, geluidsseinen - 4 x kort - , vlagsignaal);
3. Wijs een bemanningslid aan als uitkijk die zorgt voor waarschuwing naar derden en aan boord;
4. Alarmeer zo snel mogelijk via de marifoon (kanaal 16 of via de rode knop NOODGEVAL in het belscherm van de app KNRM Helpt);
5. Bereidt, indien nodig, een evacuatie voor.

1. Noodprocedures aan boord

1.10 OVERIGE HULPVERLENING

Handelen in noodsituaties

1. Maak de inschatting of het risico bestaat van snelle verergering tot een noodsituatie;

Indien niet:

2. Bepaal de beste manier voor het oplossen van het probleem / de problemen;

a. Oplossen tijdens de vaart;

b. Voor anker gaan, als omgeving en situatie dat toestaan;

c. Vaartuigen in de buurt om assistentie, bijv. sleep hulp, vragen;

d. Assistentie vragen:

- Activeer de app KNRM Helpt (o.a. voor positie informatie);

- Bel voor assistentie via de app KNRM Helpt;

- Of kies direct: 0031 (0) 592 39 04 51.